BARTNINKŲ SENIŪNIJA

Bartninkai – kalvotosios Suvalkijos perlas.

Gamta ir istorija

Aistos upės apsuptas, kalvomis ir gojais išpuoštas, istorinės atminties ženklais įamžintas Bartninkų miestelis šiandien tapęs viena patraukliausių Suvalkijos turizmo vietovių. Gilią senovinę atmintį su nūdiena jungia aktyvūs ir iniciatyvūs Bartninkų kaimo žmonės, susibūrę į šešias kaimo bendruomenes.

Šiose vaizdingose, legendomis ir padavimais garsėjusiose apylinkėse gimęs lietuvių tautos patriarchas dr. Jonas Basanavičius yra rašęs, kad šio krašto gamtovaizdį suformavęs paskutinysis ledynmetis ir „šis kalnuotas kraštas tęsiasi net iki Mozūrijos, nemenkai dar ir mažais, ir dideliais ežerais apklotas ir daug vietų dar diktomis giriomis apžėlęs, upėmis ir upeliais išbraižytas ir vietomis labai dailus“. Pasak J. Basanavičiaus, „jau kryžiuočių laikais, XIII–XIV a. šimtmetyje, šis kalnuotasis kraštas turėjo būti tirštai apgyventas“. Tai patvirtina ir Piliakalnių piliakalnio tyrinėjimai. „Tokiame dailiame kalnuotame krašte su daugybe dar „kryžiokiškų“ tradicijų aš esmi gimęs ir užaugęs, ir ši aplinkybė, be abejo, nemenką į mano dvasią įtekmę turėjo“, – rašė J. Basanavičius.

XIII–XIV a. kraštą nualino kryžiuočių antpuoliai. Ištuštėję gyvenvietės apaugo miškais ir tik XVI a. pradžioje galima surasti pirmąsias užuominas apie Bartninkų krašto apgyvendinimą, miestelio vardo ir verslų kilmę.

Pirmieji gyventojai vertėsi drevine bitininkyste – kopinėjo medų iš miško medžių drevių (rusų k. „bort“ – drevė; bartininkai, drevininkai).

J. Basanavičiaus teigimu, Bartninkai istoriniuose šaltiniuose pirmą kartą paminėti 1540 m., kuomet pastatyta pirmoji bažnyčia, kaip Alytaus bažnyčios filija. Tad Bartninkų miestelio istorija siekia

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės laikus, kai žemė priklausė LDK didžiojo kunigaikščio iždui. Rašytiniuose šaltiniuose paminėti 1549 m., kai bartninkiečiai tiekdavo medų ir vašką kunigaikščiui. Pasak šaltinių, Bartninkų medus būdavo tiekiamas ne tik LDK kunigaikščiui, bet ir Lenkijos karaliui, Kryžiuočių ordino magistrui ir Vokietijos imperatoriui, pasiekdavo net Gdanską.

Iš XVI a. Grigaliaus Valavičiaus Lietuvos girių aprašymo yra žinoma, kad Bartninkai buvę Alytaus girioje ir jiems priklausę šimtai aplinkinių kaimų, tarp jų netgi miestelių: Keturvalakiai, Pajevonys ir t. t.

XVIII a. Bartninkai prilyginti miestui greta Gardino ir kitų vietovių, kurios įėjo į LDK iždininko, keturių kunigaikštystės ekonomijų valdytojo Antano Tyzenhauzo valdas. Miestelis priklausė Alytaus ekonomijai.

Kaip rašė J. Basanavičius, tais laikais A. Tyzenhauzas Bartninkų krašte sustiprina baudžiavinius santykius, steigia dvarus: Bartninkų, Vilkabalių, Vaitkabalių, Vinkšnupio, Piliakalnių. Pačiame miestelyje įkuriamos baudžiavinės manufaktūros, gelumbės audimo, geležies lydymo, vinių gamybos, statoma užtvanka ant Aistos upės.

Atvykę į Bartninkus turistai ir miestelio svečiai mėgsta lankyti Šv. apaštalų Petro ir Povilo bažnyčios griuvėsius. Juos pamėgo ir įvairių švenčių dalyviai, čia lankosi jaunavedžiai, dailininkai, poetai, vyksta klasikinės muzikos vakarai.

Bartninkus aplankę turistai bažnyčios griuvėsius prilygina Škotijos kraštovaizdžiui. Bažnyčios statybos ištakos siekia 1663 metus, kai Navininkų vaitas Jokūbas Žytovičius dovanojo valaką žemės naujos katalikų šventovės statybai. 1790 m. bažnyčia baigiama statyti, nuo 1783 m. įkuriama Bartninkų parapija. Ilgus amžius Bartninkuose kunigavo lenkų kilmės dvasiškiai, visai nesirūpinę lietuvybės puoselėjimu. 1838 m. klebonu paskirtas lietuvis kunigas Jonas Burdulis garsėjo pamaldumu, labdaringumu, lietuviškumu. Išgarsėja lietuviškais pamokslais, moko vaikus lietuviško rašto. Jis pakrikštijęs ir Joną Basanavičių. Prie senosios bažnyčios griuvėsių šiam iškiliam kunigui pastatytas paminklas, kurio statyba rūpinosi Bartninkų klebonas A. Dvareckas, gražiai atnaujinęs ir dabartinį bažnyčios pastatą bei jo vidų.

XIX a. antrojoje pusėje Bartninkų bažnyčios vikaras kunigas Simonas Norkus išgarsėjo kaip vertėjas, poetas, draudžiamosios lietuviškos spaudos platintojas ir bendradarbis, aušrininkas. Iš lenkų kalbos išvertė L. Kondratavičiaus poemą „Margiris“. S. Norkus dalyvavo ir 1863 m. sukilime. Nuo 1881 m. – Punsko parapijos klebonas. Čia baigė statyti bažnyčią, įsteigė kapines, kuriose ir palaidotas. 1915–1931 m. Bartninkuose klebonavo ir žinomas knygnešys kunigas J. Šmulkštys.

Vilkaviškio klebonas Juozapas Zenkovičius savo Vilkabalių dvaro laukuose 1859 m. pastatė mūrinę giminės laidojimo koplyčią. Prieškario metais bažnyčia praplėsta. Pirmojo jos klebono Leono Seniūno rūpesčiu pastatyti klebonijos trobesiai. Klebonas Povilas Jakulevičius apie 1938 m. prie koplyčios pastatė bažnyčią (archit. A. Kudoko projektas). Per II pasaulinį karą bažnyčia mažai nukentėjo. Ją pokario metais suremontavo klebonas Bronius Antanaitis. Šventoriuje stovi medinė varpinė. Bažnyčia bebokštė, stačiakampio plano. Viduje dominuoja vientisa didžiosios navos erdvė. Vargonų chorą laiko keturios kolonos.

Bartninkai suklestėjo atkūrus Lietuvos valstybę. Miestelis tampa valsčiaus centru. Vystosi verslai, veikia 5 privačios krautuvės, kooperatyvas „Žiedas“, vaistinė, du restoranai, vilnų karšykla, aliejinė. Įkuriama policijos nuovada, paštas. Pradėti rengti prekymečiai. Bartninkai tampa vienu gražiausių miestelių Vilkaviškio apskrityje. Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, Bartninkai tampa seniūnijos centru. Seniūno Petro Čirvinsko rūpesčiu miestelis ir jo apylinkės išgražėja, pasipuošia naujais istorinės atminties ženklais, rengiamos tautinės šventės. Kuriamos naujos ūkininkavimo tradicijos. Nauju kultūros židiniu tampa Ožkabalių kaime atkurta dr. J. Basanavičiaus gimtinė. Netoliese ošia Lietuvos tautinio atgimimo ąžuolynas – pradėtas sodinti 1989 m., įamžinęs svarbiausius Lietuvos istorijos įvykius. Tai viena lankomiausių Vilkaviškio rajono vietovių. Čia žaliuoja Vasario 16-osios, Kovo 11-osios signatarų, dr. J. Basanavičiaus premijos laureatų pasodintos, knygnešius ir kitas šviesias asmenybes bei istorinius įvykius menančios giraitės. Pagal atskirus regionus pasodintas ir Lietuvos 100-mečio parkas.

Ąžuolyno aukščiausioje vietoje, ant Aukuro kalno, pagal etnologo Liberto Klimkos ir architektės Vitalijos Stepulienės projektą 1997 m. įrengtas Aukuras su baltiškais pasaulio suvokimo ženklais ir įprasminta J. Basanavičiaus gimimo ir mirties data. Ant šio kalno auga ir Lietuvos prezidentų ąžuolai.

Kovų su kryžiuočiais laikus mena XII–XIV a. datuojamas Piliakalnių piliakalnis, apjuostas Aistos upelio ir papilio, J. Basanavičiaus įvardytas kunigaikščio Margirio pilimi.

Netoli ir Vinkšnupių totorių kapinės su išlikusiais paminklais ir įrašais arabų, lenkų kalbomis. 1663 m. Lenkijos karalius ir Lietuvos didysis kunigaikštis Jonas Kazimieras totorių kariams už nuopelnus kare su Maskva, Alytaus ekonomijos Karalkrėslio valsčiuje, Vinkšnupių, Vilkabalių, Piliakalnių, Patilčių ir kt. kaimuose buvo paskyręs žemės valdas. 1667 m. kovo 22 d. privilegija totorių teises sulygino su bajorų teisėmis. Iš 1775 m. pateikto totorių prašymo karaliui Stanislovui Augustui žinoma, kad totorių kariams žemės valdas dovanojo ir Lietuvos didikai. Tačiau kariai gautos žemės valdose neskubėjo apsigyventi. 1738 m. inventoriuose kalbama apie atvykstančius kolonistus į kaimus, sunykusius po 1709-1711 m. maro, ir apie prasidedantį dirvonuojančių laukų įsisavinimą.

Tikėtina, kad šiuo laikotarpiu į karaliaus ir didikų dovanotas žemės valdas pirmieji atvyko totoriai. Pradėjo kurtis Vinkšnupių kaimas. Rytinėje pusėje šalia kapinių XVIII a. Baranovskių giminės lėšomis pastatytą Vinkšnupių medinę mečetę 1863 m. buvo nuspręsta remontuoti. Atnaujintą mečetę nupiešė lenkų tautybės dailininkas K. Guralskis. Ji buvo stačiakampio formos, 9x7 metrų ploto, su keturkapiu bokšteliu, svogūniniu kupolu, viršūnėje pavaizduotu pusmėnuliu ir altoriaus išlinkimu galinėje sienoje. Trišlaitis stogas uždengtas raudonomis čerpėmis, galuose įrengti miniatiūriniai bokšteliai. 1944 m. maldos namų mediena panaudota karinių įtvirtinimų statybai. 1969 m. užfiksuotos tik kažkada čia stovėjusios mečetės pamatų liekanos. Šiuo metu jos buvimo ženklų nėra išlikę.

Vinkšnupių totorių senosiose kapinėse palaidotas generolas majoras Mustafa Murza Baranovskis, miręs 1800 m. kovo 6 d., pasienio apsaugos kariuomenės generolo Vilčinsko sūnus J. Vilčinskas, miręs 1907 m., Josifas Chasanovičius – Vinkšnupių imamo sūnus, 1863 m. sukilimo dalyvis kapitonas Aleksandras Bučackis, miręs 1864 m., Adomas Baranovskis, miręs 1895 m. Totoriai kapaviečių neaptverdavo tvorelėmis, nes tikėjo, kad po mirties visi žmonės lygūs ir nevalia jų atskirti. Tvarkant teritoriją 2008 m. pastatytas granitinis paminklinis akmuo kapinėms įamžinti. Greta įvairiomis istorijomis ir legendomis apipintos Vinkšnupių, Piliakalnių, Rasių, dvarų sodybvietės.

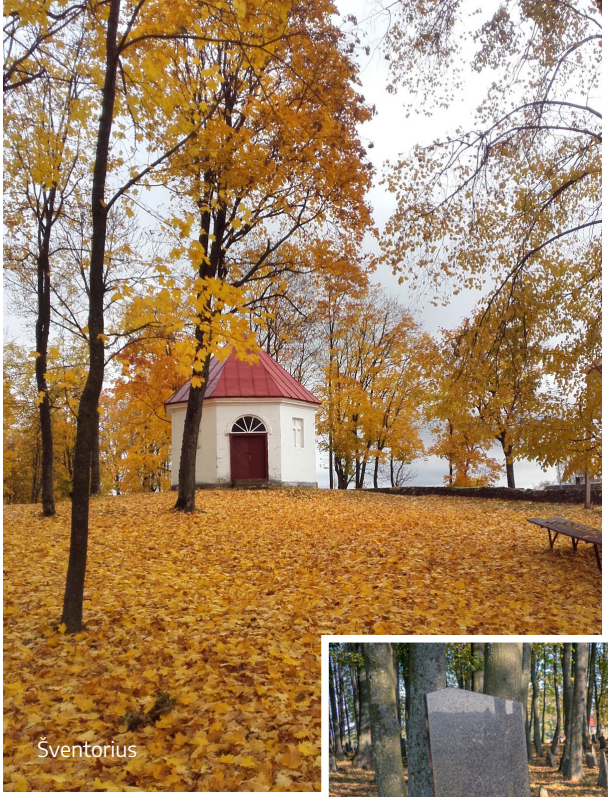

Šventorius

Totorių kapinės

Alksninės bažnyčia

Budavonės miškas

Tautiška giesmė ant
Piliakalnių piliakalnio

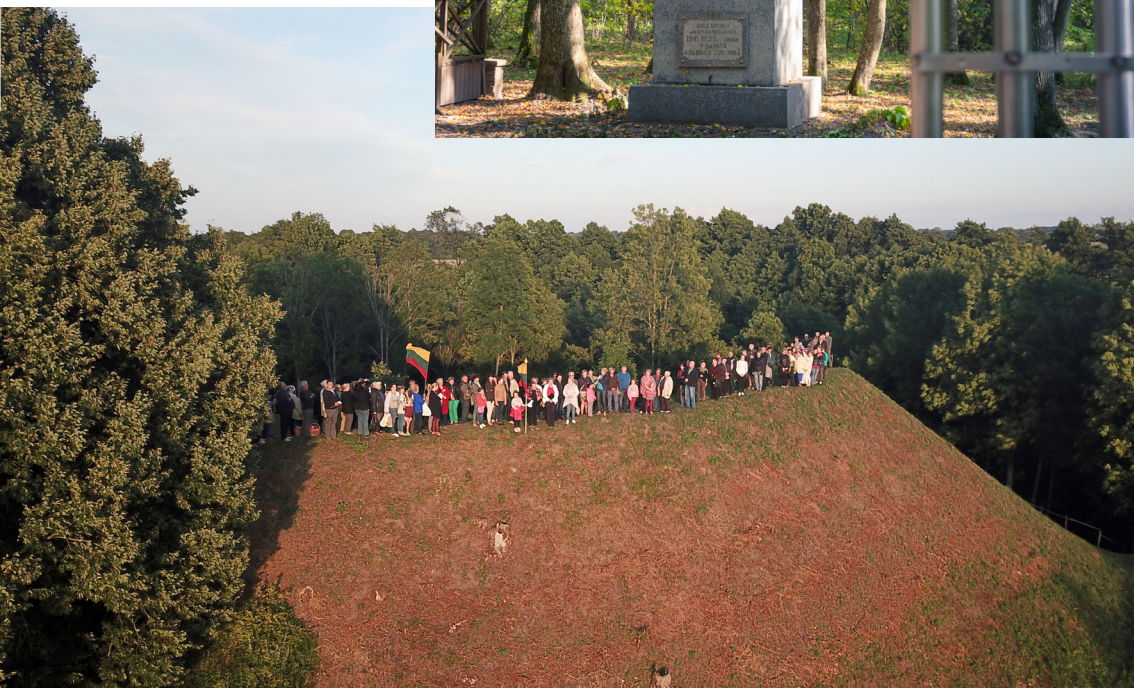

Įžymūs krašto **žmonės** ir **vietovės**

Bartninkų kraštas Lietuvos istorijai ir kultūrai davė daug iškilių ir šviesių asmenybių. Carinės priespaudos metais čia veikė ištisas lietuviškos spaudos platintojų, knygnešių tinklas.

JONAS BASANAVIČIUS (1851–1927), gimęs ir augęs Ožkabalių kaime (Bartninkų vlsč., Vilkaviškio apskr.), lietuvių tautos patriarchas, visuomenės veikėjas, pirmasis laikraščio „Aušra“ redaktorius, vienas aktyviausių nepriklausomybės siekėjų, Vasario 16-osios Akto signataras, mokslininkas, gydytojas, tautosakos rinkėjas. Ožkabaliai įėjo ir į Lietuvos tautosakos istoriją. Kaime ir jo apylinkėse užrašyta daugiau kaip 400 dainų ir 200 pasakų, mįslių, burtų. Tautosakos rinkinį „Ožkabalių dainos“ parengė dr. Jonas Basanavičius, o 1902 m. pirmą kartą išleido JAV lietuviai.

JUOZAS BULVIČIUS (1876–1943), gimęs Bartninkuose, knygnešys, lietuviškos draudžiamosios spaudos platintojas, įkūręs slaptos knygnešių draugijos „Sietynas“ skyrius Bartninkuose ir Gražiškiuose. 1905 m. buvo Bartninkų valsčiaus atstovas Didžiajame Vilniaus Seime. J. Bulvičiaus šeimoje užaugo du Lietuvos patriotai: Albinas ir Vytautas.

ALBINAS BULVIČIUS (1904–1941), gimęs Kunigiškių kaime, karo lakūnas, aviacijos majoras. Pirmojo pasaulinio karo metais kartu su gimnazija buvo pasitraukęs į Voronežą, grįžo 1918 m. Apdovanotas DLK Gedimino 4 laipsnio ordinu, Lietuvos nepriklausomybės medaliu, Garbės ženklu „Plieno sparnai“.

VYTAUTAS BULVIČIUS (1908–1941), gimęs Kunigiškiuose, Lietuvos karininkas, Generalinio štabo majoras, kovotojas už Lietuvos laisvę ir neprilausomybę. Kartu su kitais Lietuvos karininkais ir pasipriešinimo dalyviais sutelkė „Bulvičiaus grupę“, 1941 m. pradžioje tapusią Lietuvos aktyvistų fronto (LAF) Vilniaus štabu, buvo šio štabo viršininkas. Apdovanotas Gedimino 4 laipsnio ordinu ir Vyčio kryžiaus 1 laipsnio ordinu. Vienas iš V. Bulvičiaus

bendražygių buvo Bartninkuose gimęs MYKOLAS NAUJOKAITIS (1915–2004), LAF ryšininkas, apdovanotas Vyčio ordino Komandoro kryžiumi.

Šiandien Ožkabalių kaimą garsina atstatyta DR. JONO BASANAVIČIAUS GIMTINĖ ir netoliese pasodintas LIETUVOS TAUTINIO ATGIMIMO ĄŽUOLYNAS. Tautos atminties giraitėje pasodinti ąžuoliukai dr. Jonui Basanavičiui, Simonui Daukantui, Antanui Poškai, Vydūnui, LR prezidentams, kitiems šalį garsinusiems žmonėms. Šis architektūros ir kraštovaizdžio kompleksas yra Lietuvos nacionalinio muziejaus padalinys. Ąžuolynas ir J. Basanavičiaus gimtinė įrašyti į Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą.

Daukšaičių kaime, šalia Budavonės miško, auga įspūdingo grožio, grakštus ir didingas DAUKŠAIČIŲ ĄŽUOLAS, 2016 m. įtrauktas į valstybės saugomų botaninių gamtos objektų sąrašą. Šio šimtamečio galiūno aukštis – 22,2 m, apimtis – 4,52, bet labiausiai akį traukia plati, taisyklinga maždaug 25 metrų laja. Manoma, kad ąžuolo amžius gali siekti apie 200 metų.

Daukšaičių ąžuolas

Dr. Jono Basanavičiaus gimtinė

Jie garsina Bartninkų kraštą

Prozininkas, poetas **ALBINAS BARANAUSKAS**

Poetas, kunigas **VENANCIJUS ALIŠAS**
(tikroji pavardė Aleksandras Arminas)

Dailininkas, kunigas **PIJUS BRAZAUSKAS**

Dramaturgas **PIJUS MIČIULIS**

Prozininkė, ilgametė JAV lietuvių laikraščio „Draugas" redaktorė
DANUTĖ BRAZYTĖ-BINDOKIENĖ

Poetas **VYTAUTAS EIDUKAITIS**

Poetė **LIUDA GELGOTAITĖ-PUNIŠKIENĖ**

Lietuvos teatro ir kino aktorė **ELVYRA ŽEBERTAVIČIŪTĖ**

Lietuvos kino pradininkas, aktorius **STASYS NARIJAUSKAS**

Poetas, dailininkas **JUOZAS ŠALČIŪNAS**

Tautodailininkas, ilgametis Bartninkų seniūnas
PETRAS ČIRVINSKAS

Gydytojas, fotografas **VIDMANTAS MICKEVIČIUS**

JUOZAS ŠALČIŪNAS. Privažiavus Bartninkus svetingai sutinka iš medžio sumeistrauta nuoroda-riboženklis. Tai vietos dailininko-skulptoriaus, poeto Juozo Šalčiūno kūrinys. Jo sukurtos skulptūros džiugina akį ir prie Piliakalnių piliakalnio, bažnyčios šventoriuje, Atgimimo ąžuolyne ir pačiame miestelyje. Juozas Šalčiūnas – gamtos vaikas. Į jo rankas patekusios meniškai išsiraizgiusios medžių šaknys pavirsta paukščiais, žvėreliais. Skulptoriaus sodyboje rengiami poezijos skaitymai. Prieš dvejus metus J. Šalčiūnas tapo poezijos konkurso „Žydinti vyšnios šakelė“ diplomantu. Poeto eilėraščiai – giliai išgyventi. Juose randa vietą upė Aista, kitos įspūdingos Bartninkų vietos. Jis čia gimęs, augęs ir iki šiol tebegyvena.

ALVYDAS DVARECKAS. Bartninkų parapijiečiai neatsidžiaugia klebonu Alvydu Dvarecku, Bartninkuose triūsiančiu nuo 2005 metų. Jo užsidegimu laikina ir gerokai apšepusi nedaili bažnytėlė bei šventorius, gavus lėšų iš Europos Sąjungos fondų, virto jaukiais Dievo namais. Šventoriuje iškilo paminklas čia dirbusiam klebonui Jonui Burduliui, lietuvių kalbos draudimo metais puoselėjusiam lietuvybę. Baigdamas vieną darbą, klebonas jau planuoja mintyse kitą. Ūkiško klebono A. Dvarecko pastangomis atgimė per karą sugriautos Bartninkų bažnyčios griuvėsiai. Dvasininkas juos prikėlė naujam gyvenimui. Prižėlusi, šiukšlėmis bei aptrupėjusiais plytgaliais užversta vieta dabar stebina tvarkingai pjaunamos vejos kilimu. Bartninkų bažnyčios griuvėsiai patenka į gražiausių Lietuvos griuvėsių penketuką.

PETRAS ČIRVINSKAS. Daug savo gyvenimo metų ir jėgų Bartninkų seniūnijai atidavė Petras Čirvinskas (1948–2019). Dirbo Bartninkų Jono Basanavičiaus vidurinėje mokykloje mokytoju. Nuo 2000-ųjų iki 2013-ųjų dirbo Bartninkų seniūnijos seniūnu. Jis buvo meniškos sielos, jautrus ir didelis savo krašto puoselėtojas, kuriam labai rūpėjo aplinkos tvarkymo darbai. Jo rūpesčiu įruoštos gyvenviečių poilsio zonos, iškasti tvenkiniai, įrengtos krepšinio bei tinklinio aikštelės, prižiūrėtos senosios kaimų kapinės, sutvarkytos Vinkšnupių kaime esančios totorių kapinės. Sutvarkyta Piliakalnių piliakalnio, Svirkalnio aplinka, pasirūpinta Maumedyno pritaikymu lankytojams. P. Čirvinskas labai mėgo akmens darbus. Bartninkų miestelį puošia skelbimų lenta, Jo iškaltas akmuo žymi Gražiškių miestelio jubiliejų.

VLADAS MARKAUSKAS. Šiame miestelyje už kilnų poelgį vertinamas buvęs Bartninkų kolūkio pirmininkas Vladas Markauskas (1943-2018). Jis 1989 m. vasario mėn. 9 d. prisiėmė didelę atsakomybę, iš kolūkiui priklausiusių žemės ūkio naudmenų ploto, skirdamas 30 ha žemės sklypą ąžuolyno prie J. Basanavičiaus tėviškės sodinimui.

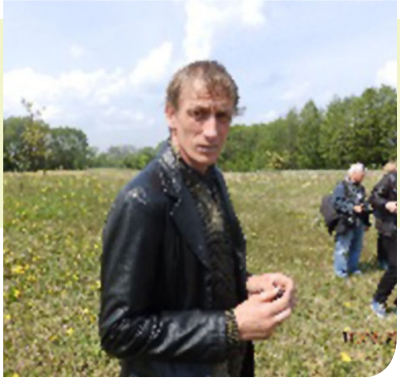

VALDAS ŠULIAUSKAS (g. 1975 m. Dalgėnų k., Bartninkų sen.). Mokėsi Marijampolės aukštesniojoje žemės ūkio mokykloje. Sukūręs šeimą gyvena Bartninkų miestelyje. Nuo 1992 metų ūkininkauja. V. Šuliauskas – Bartninkų bendruomenės pirmininkas, vienas aktyviausių seniūnijos žmonių, daug jėgų ir asmeninio laiko skiriantis gyventojų gerovei gerinti ir savo krašto grožiui puoselėti. Tačiau Valdas randa laisvų valandėlių ir savo pomėgiams. Pats išmokęs kalvystės ir medžio drožimo paslapčių, mielai į rankas paima metalą, medį, akmenį, kurie jo rankose virsta tikrais meno kūriniais. Kartais miške styrantis kelmas ar laukuose gulintis akmuo, rodos, niekam nereikalingi, bet paskatina kažką sukurti, parodyti žmogaus ryšį su gamta. Valdo vienetiniai darbai puošia jau ne vieno žmogaus namus. Kartais jis nevengia ir rašiklį į rankas paimti, užrašyti ant popieriaus lapelio mintis, kurios vėliau virsta eilėmis. Vienas iš eilėraščių – „Aš palikau“ (parašytas 2017 m.):

AŠ PALIKAU

Tą gimtąjį medelį,
Kuris mane vaikystėje
Globojo, glaudė –
Nuo vėjo ir lietaus,
Nuo saulės spindulių.
Aš palikau
Tą gimtąjį Aistos upelį,
Kuris mane vaikystėj
Gaivino, prausė –
Nuo vasaros kaitros.
Aš palikau,
Nesupratau,
Kodėl širdy taip negera...

Autorė Edita Šuliauskienė

Laiptų atrama

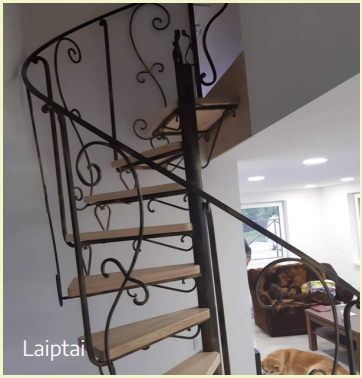

Laiptai

Paroda Paežerių dvare

Vokalinis ansamblis
AISTA

1992 m. rudenį iš folklorinio ansamblio, suburto N. Girdauskienės, pradėjus vadovauti Aldonai Krapavickienei gimė vokalinis ansamblis. Mat vadovė pastebėjo, kad ansamblio narės labiau linkę dainuoti vokalinės muzikos kūrinius. Ansamblis tada dar neturėjo pavadinimo. 1997 m. vasarą poetas Robertas Keturakis ir satyrikas Vytautas Eidukaitis (beje, gimęs Vartų k., Vilkaviškio r.) Kaune, Maironio lietuvių literatūros muziejuje, išrinko ir oficialiai ansambliui suteikė geriausiai tinkantį per Bartninkų kraštą vingiuojančio Aistos upelio vardą. Šiandien Bartninkų kraštui atstovaujantis ir daugumą švenčių papuošiantis moterų vokalinis ansamblis „Aista“ jau gerai žinomas. Kolektyvo atliekamos dainos skambėjo įvairiuose rajono renginiuose ir šventėse, klausytojų širdis užkariavo net ir už šalies ribų. Ansamblis dalyvavo ne viename „Sidabrinių balsų“ konkurse, išleido dvi kompaktines plokšteles. Kolektyvo repertuaras, kuriame vyrauja gimtinės, meilės, tėviškės tematika, pasižymi išskirtiniu dainų tekstų ir melodijų jausmingumu.

Ansamblio veiklos akimirkos

'98 9 25

Vokalinė studija
SVAJONĖ

2016 m. pavasarį bartninkietes merginas subūrė mokytoja, Bartninkų kultūrinės veiklos vadybininkė Loreta Kelnerienė. Ji pasiūlė parengti šokį šventei ir merginos sutiko. Kiek vėliau gimė idėja, kad šios ritminių šokių atlikėjos galėtų išmokti ir keletą dainų. 2018 m. rudenį suburtas merginų ansamblis, pavadintas Bartninkų vokaline studija „Svajonė“. Kolektyvo vadovė Rima Berentaitė. Iniciatyvų nestokojančios energingos merginos ne tik šoka, dainuoja, bet ir prisideda prie įvairių kitų kultūrinių veiklų Bartninkų miestelyje.

Bartninkų bendruomenė **AISTA**

Bartninkų bendruomenė „Aista“ įkurta 2008 m. balandžio 16 dieną. Šiuo metu yra 71 narys. Bendruomenės pirmininkas – Valdas Šuliauskas. Pavadinimas „Aista“ kilo iš per kaimą tekančio upelio pavadinimo. Bendruomenė įsikūrusi pačiame seniūnijos centre. Bartninkų bendruomenė „Aista“ 2012 m. Taujėnų dvare (Ukmergės r.) buvo nominuota kaip aktyviausia bendruomenė už projektų idėjas.

Pagrindinis bendruomenės tikslas – suvienyti kaimo gyventojus, siekti bendrų tikslų bei gerovės visiems bendruomenės nariams. Didelis dėmesys skiriamas kaimo jaunimui. Su neformalia jaunimo organizacija „Jaunimo sambūris“ jau nuo pat pradžių rengiami projektai, siekiant suartinti jaunąją ir senąją kartas. Šiuos projektus įgyvendinant kiekvienais metais rengiamos sportinės varžytuvės, vakaronės, skirtos ne tik Bartninkų, bet ir aplinkinių kaimų jaunimui.

Nuo bendruomenės įkūrimo iki šių dienų nuveikta tikrai nemažai. Parengta ir įgyvendinta daugiau kaip 20 projektų: Vilkaviškio krašto vietos veiklos grupės (VVG), Vilkaviškio rajono savivaldybės, LR Žemės ūkio ministerijos bei Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Vienas iš didesnių projektų – bendruomenės namų renovacija. Juose įrengta virtuvė su reikalinga buitine technika, sutvarkytos keturios salės, šildymo sistema, vandentiekis. Prie bendruomenės namų sutvarkyta viešoji erdvė, įrengtos vaikų žaidimų, futbolo bei krepšinio aikštelės. Šį projektą įgyvendinus bendruomenės namai tapo visos Bartninkų seniūnijos žmonių traukos centru. Vykdant viešųjų erdvių tvarkymo projektus išvalytas tvenkinys, aptvertas tvora, o prie jo įrengta tinklinio aikštelė, pastatyta pavėsinė su vaikų žaidimų aikštele. 2019 m. įrengtas gimnastikos kompleksas ir treniruokliai. Svarbiausia tai, kad šioje vietoje sukurta patraukli

poilsio zona, kurioje tiek miestelio gyventojai, tiek atvykstantys svečiai turi puikias galimybes užsiimti įvairia veikla, vasarą ir žiemą turiningai praleisti laisvalaikį, propaguoti sveiką gyvenseną.

Bene pats reikšmingiausias projektas, finansuotas LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, vaikų dienos centro „Vaikai – mūsų ateitis“ įkūrimas 2018 m. Pagrindinis šio centro tikslas – organizuoti vaikų užimtumą, socialinę-ugdomąją veiklą, atsižvelgiant į jų poreikius ir interesus. Čia kiekvieną dieną ateina mažiausiai penkiolika vaikų, vyresnės nei 14 metų mergaitės užsiima savanoriška veikla ir padeda mažiesiems ruošti pamokas.

Bendruomenė palaiko glaudžius ryšius ir bendradarbiauja su Lietuvos nacionalinio muziejaus padaliniu Jono Basanavičiaus gimtine, su Bartninkų Jono Basanavičiaus mokykla-daugiafunkciu centru, Šv. apaštalų Petro ir Povilo bažnyčia, Vilkaviškio viešosios bibliotekos Bartninkų filialu, Bartninkų seniūnijos bendruomenėmis, Vilkaviškio krašto VVG, Bartninkų seniūnija, bendradarbiaujama ir su kultūrinio darbo organizatore. Glaudus bendradarbiavimas atsispindi ir nuveiktuose darbuose. Kiekvienais metais bendruomenės narių iniciatyva Bartninkuose rengiamos jau tradicinėmis tapusios šventės. Vasarą organizuojama tradicinė Petrinių šventė, senjorų vakaronės, Kalėdinės vakaronės seniūnijos vaikams. Rengiame Motinos dienos minėjimus, derliaus šventes, sukviečiančias žmones pabūti ir pasidžiaugti kartu, šeimų šventes, kuriose pasirodo aktyvios Bartninkų kaimo ir seniūnijos šeimos.

Bendruomenės namuose vyksta ne tik bendruomenės, bet ir seniūnijos kultūriniai renginiai, koncertai, minėjimai. Čia repetuoja merginų kolektyvas „Svajonė“ ir moterų vokalinis ansamblis „Aista“. Vakarais jaunimas renkasi pažaisti stalo teniso, moterys ateina į aerobikos užsiėmimus. Bendruomenės namuose veikia kirpykla, įrengti dušai, skalbimo įranga, kuria gali naudotis ir kaimo gyventojai. Įrengta ir šarvojimo salė.

Bartninkų bendruomenė savo veikla ir vykdomais projektais reikšmingai prisideda prie Bartninkų seniūnijos gyventojų gerovės.

Bendruomenės veiklos
įspūdžiai

GEISTERIŠKIŲ
kaimo bendruomenė

Geisteriškiuose nuo amžių gyvena darbštūs ir sumanūs žmonės, o pagrindinė jų veikla – žemdirbystė, nes žemės čia gana derlingos, o pridėjus žmogaus triūsą – dar ir dosnios.

Pirmą kartą Geisteriškiai rašytiniuose šaltiniuose paminėti 1711 m. Žymusis suvalkietis dr. Jonas Basanavičius yra užrašęs pasakojimą apie Geisteriškių kaimo pavadinimo kilmę. Sako, kad po didžiojo maro, kuomet krašte nelikę gyventojų, Lietuvos valdovų kvietimu į šiuos kraštus gyventi atvykdavo vokiečiai. Čionais keliaudami jie nakčiai apsistojo ant Svirkalnio. Naktį vokiečiai pamatė klaidžiojančias ugneles, nes tame krašte buvę daug pelkių o išvirtę ir pūdami medžiai skleidė neryškias pilkai žalsvas švieseles. Tai pamatę, vienas kitam rodė ir šaukė: „Gaiste, gaiste!“ (vok. Geist – dvasia, vaiduoklis, šmėkla), iš to ir kilo Geisteriškių pavadinimas.

Geisteriškių kaimo bendruomenė įkurta 2007 m. spalio 8 dieną. Ją įkūrė Genovaitė Kuncevičienė. 2008 m. kovo 29 d. bendruomenės pirmininke išrinkta Vilma Čėsnienė, kuri bendruomenei vadovauja iki šiol.

Bendruomenė aktyviai vykdo projektinę veiklą. Įgyvendinus įvairius projektus, renovuota buvusi pradinė mokykla, dabar atliekama bendruomenės namų pastato renovacija, nuolat tvarkoma ir gražinama bendruomenės aplinka. 2010 m. Geisteriškių kaimo bendruomenė pelnė gražiausios Vilkaviškio rajono bendruomenių teritorijos apdovanojimą. Geisteriškiuose rengiama tradicinė Oninių šventė, į kurią atvyksta ir aplinkinių kaimų žmonės. Švenčiamos Užgavėnės, Motinos diena, Tėvo diena, Joninės, pagyvenusių žmonių ir derliaus šventės, šv. Kalėdos, Naujieji metai, Šv. Valentinas.

Džiugu, kad iš Geisteriškių kilęs garsus gydytojas neurologas, ilgametis Lietuvos radijo mėgėjų draugijos narys, sąjūdžio dalyvis, fotografas Vidmantas Mickevičius. Trenerio karjerą pasirinkęs Mindaugas Jurkynas taip pat augęs Geisteriškiuose. Galima pasigirti ir tuo, kad šiais metais mūsų kaimo gyventoja Marcelė Pužienė, išauginusi ir gerai išauklėjusi šešis vaikus, LR Prezidentės dekretu apdovanota ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ medaliu.

Geisteriškiai – nedidelis kaimelis, bet visi kartu aktyviai ir draugiškai dirbdami čia galime susikurti jaukią aplinką ir įdomų gyvenimą.

Geisteriškių veiklos akimirkos

LAKŠTUČIŲ
kaimo bendruomenė

Lakštučių kaimo bendruomenė įkurta 2002 m. vasario 28 dieną. Per septyniolikos metų laikotarpį keitėsi pirmininkai: nuo įkūrimo pradžios jai vadovavo V. Raulinaitienė, E. Zorubienė, Ž. Duobienė, šiuo metu – Asta Ivanauskienė.

Palaikant glaudžius ryšius su kitų rajonų kaimų bendruomenėmis, rengiami ir vykdomi bendri projektai. Prie šios veiklos prisideda viso kaimo gyventojai. Įgyvendinus vieną iš projektų, pakeistas bendruomenės namų stogas, langai, durys suremontuota salė, įsigytas kondicionierius. Bendruomenės iniciatyva Lakštučiuose įrengtas sporto aikštynas su tinklinio, futbolo, krepšinio aikštelėmis, yra lauko estrada. Bendruomenė organizuoja įvairias šventes ir renginius. Kiekvienais metais rengiama tradicinė sporto šventė „Lakštučių futbolas“.

2016 m. vykdant projektą, kurį finansavo LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, įkurtas vaikų dienos centras „Lai vaikai pračiulba kaip lakštingalos“. Į šį centrą vaikai ateina po pamokų. Čia vaikams saugu, jie gauna maitinimą, mokomi asmens higienos, vykdant laisvalaikio ir užimtumo veiklas jiems ugdomi socialiniai, bendravimo įgūdžiai. Vasarą, kai vaikai nelanko mokyklos, Dienos centro veikla ypač reikšminga, nes čia jie turi galimybę ne tik turiningai leisti laiką, bet ir būti saugūs. Lakštučiuose įkurtas ir jaunimo neformaliojo ugdymo būrelis.

Lakštučių kaimo bendruomenės tikslas – suburti kaimo žmones kūrybiškiems darbams, skatinti draugiškus tarpusavio ryšius ir kurti tokią aplinką, kurioje visiems būtų gera gyventi.

Lakštučių bendruomenės gyvenimas ir veikla

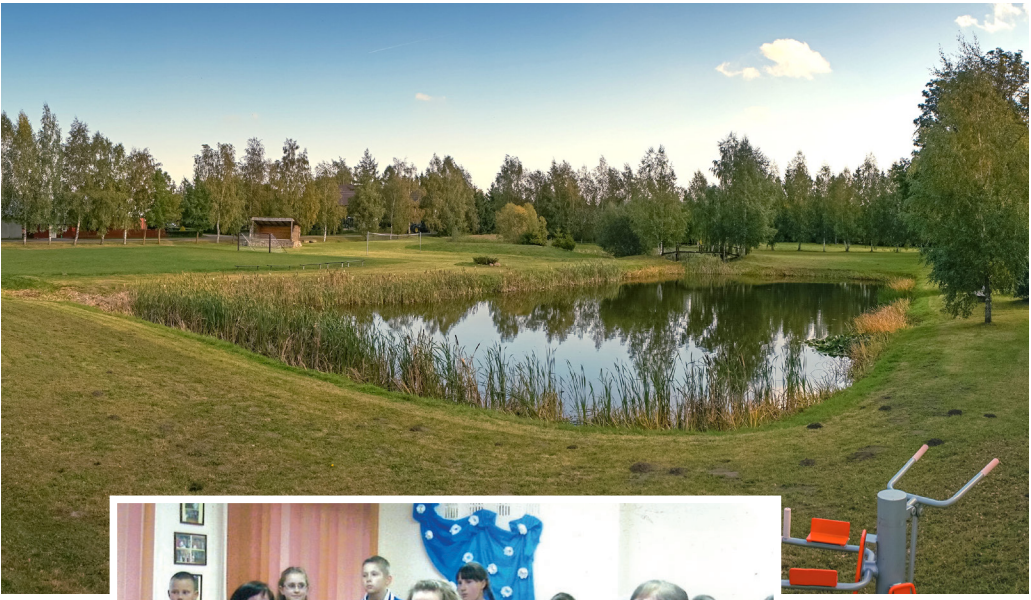

PAŠEIMENIŲ
kaimo bendruomenė

Pašeimenių kaimo bendruomenė įkurta 2003 m. rugsėjo 2 dieną. Jai vadovauti (iki 2012 m.) ėmėsi tuo metu medicinos punkto felčere dirbusi Natalija Ona Anisimavičienė, subūrusi į bendruomenės gretas per 100 narių. Pagal bendruomenės įstatus buvo išrinkta aktyvių narių taryba, kuri pradėjo spręsti svarbius kaimo gyventojų klausimus ir problemas.

Per tą laikotarpį parengtas ir įvykdytas ne vienas projektas, suorganizuota daug renginių bei išvykų. Įgyvendinti projektai: „Bendruomenės veiklai patalpų įsirengimas“ (2004 m.), „Mano vaikystės spalvotas kampelis“ (2004 m.), „Mėgstam bendrauti, šokti, dainuoti – tiktai neturim kuo muzikuoti“ (2005 m.), „Bendruomenė į ateitį žvelgia pro įstiklintus langus“ (2006 m.), „Tegul apleistas pastatas virsta jaukiais kaimo bendruomenės namais“ (2006 m.), „Kad kaime gyventi būtų gera“ (2007 m.), „Gražūs akiai, mieli širdžiai mūs bendruomenės namai“ (2008 m.) ir kiti.

2012 m. bendruomenės pirmininku išrinktas Alius Saukaitis, kuris su naujai išrinkta taryba stengiasi tęsti pradėtus darbus. Bendruomenė vykdo projektinę veiklą, organizuoja įvairius renginius bei šventes. 2012 m. įgyvendintas projektas „Pašeimenių kaimo viešųjų erdvių ir infrastruktūros sutvarkymas“: išvalytas vandens tvenkinys, įrengta tinklinio aikštelė, vaikų žaidimo erdvės. Bendruomenė įsigijo lauko sporto inventorių, pavėsinę, vejos pjovimo techniką. 2014 m. nuosavybės teise įsigijusi dalį apgriuvusių bendruomenės namų, pradėta juos remontuoti. Kaimo bendruomenė kasmet prisijungia prie visoje šalyje vykdomos akcijos „Darom“. Vienos tokios talkos metu Pašeimenių mokyklos sode pasodinta apie 70 medelių. Siekiant gražinti Pašeimenių viešąsias erdves, 2017 m. įrengtas dar vienas alpinariumas, kuris pasitinka ir džiugina atvykstančius. Bendruomenė stengiasi puoselėti ir prižiūrėti viešąsias erdves, kurti jaukią aplinką čia gyvenantiems žmonėms.

Bendruomenės namai prieš ir po

Pašeimenių aplinka ir užsiėmimai

PILIAKALNIŲ
kaimo bendruomenė

Piliakalnių kaimo bendruomenė įkurta 2003 m. liepos 3 dieną. Pirmininku išrinktas Juozas Arminas jai vadovavo nuo įkūrimo iki 2011 m. Per tą laikotarpį suorganizuota daug renginių, tradicinių ir kitų švenčių, buvo tvarkomos ir gražinamos aplinkos erdvės. 2011 m. kaimo bendruomenės pirmininke išrinkta Almina Jankauskienė, šias pareigas ėjusi iki 2017 m. Jai vadovaujant 2013 m. pakeistas bendruomenės namų pastato stogas, sutvarkyta aplinka. 2015 m. įsigyta įgarsinimo įranga, fotoaparatas, multimedijos progaminė įranga, pačių gyventojų iniciatyva suremontuota salė. Tais pačiais metais įžuvintas vandens telkinys, esantis šalimais, o 2019 m. įrengta tinklinio aikštelė. Šiuo metu Piliakalnių kaimo bendruomenėje yra 38 nariai, o jai vadovauja pirmininkė Aušra Kalasauskienė.

Nuo pat bendruomenės įkūrimo tradicija tapo organizuoti Motinos dienos renginius. Švenčiamos Joninės, sveikinami Jonai ir Janinos, kurių Piliakalniuose vienu metu gyveno net 18. Vaikai noriai renkasi į temines popietes ir kūrybines dirbtuves. Piliakalniškiai atstovauja savo bendruomenei įvairiose Bartninkų seniūnijos šventėse ir dalyvauja projektuose.

Piliakalnių kraštą puošia ne tik kairiajame Aistos krante esantis Piliakalnių piliakalnis, jį supantys pušynai, bet ir žmonės, kurie prisideda prie kaimo gerovės – tai Almina Jankauskienė, Vaidas ir Reda Adomavičiai, Algirdas Buzikas, Rita, Arūnas ir Rimvydas Glaveckai. Šių šaunių žmonių iniciatyva nuveikta nemažai gražių darbų.

Akimirkos iš Piliakalnių bendruomenės veiklos

VARTŲ
kaimo bendruomenė

Vilkaviškio rajono Vartų kaimo bendruomenė įkurta 2003 m. rugsėjo 2 d. Jos pirmininkas Zigmas Parulis. Bendruomenė parengė keletą projektų ir juos sėkmingai įgyvendino. Panaudojus projektams skirtas lėšas, suremontuotos bendruomenės namų patalpos ir pritaikytos bendruomenės poreikiams, nupirkti baldai, įsigyta reikalinga įranga. Bendruomenės narių rūpesčiu tvarkomos Vartų kaimo viešosios erdvės, įrengta krepšinio aikštelė.

Vartų kaimo bendruomenės nariai nepraleidžia progos pakeliauti po Lietuvą, siekia pažinti šalį ir apie savo kraštą kitiems papasakoti. Pagal galimybes prisijungia organizuojant renginius, noriai dalyvauja Bartninkų seniūnijoje vykstančiose šventėse ir įvairiose akcijose.

Vartų bendruomenės gyvenimo akimirkos

SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

VILKAVIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖ

Nuotraukos leidiniui pateikė:

Vaidas Theisen, Virginijus Dadurkevičius, Evaldas Kačinauskas, Airidas Kelnerys

Iš asmeninio albumo foto pateikė:

Valdas Šuliauskas, Alius Saukaitis, Birutė Banackienė, Asta Ivanauskienė, Vilma Čėsnienė.

PIKO VALANDA
LEIDYKLA
SPAUSTUVĖ

Tiražas 300 egz. Užsakymo Nr. 638
Tel. +370 610 63 064, +370 343 54 216
El. p. info@pikovalanda.lt
Žemaitės g. 59, LT-68303 Marijampolė
www.pikovalanda.lt

Puoselėdami istorines ir tautines tradicijas, Bartninkų seniūnijos žmonės atviri šiuolaikinėms permainoms, atsakingai priima XXI amžiaus iššūkius, kartu skatina tęsti iškiliausias krašto ūkininkavimo, amatų, kultūros ir švietimo, gyvensenos ir etnokultūros tradicijas, stengiasi užtikrinti palankias sąlygas ir ieškoti galimybių savo siekiams įgyvendinti.

Šis leidinys – savitai spalvingas kvietimas susipažinti su Bartninkų kraštu, darbščiausiais mūsų žmonėmis, nuostabiai tvarkoma aplinka, kultūriniu gyvenimu ir saugoma istorine krašto atmintimi.

Nepravažiuokite pro šalį, aplankykite mus!